

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W POZNANIU

LPO.410.15.1.2024

Pani
Ewa Rycerska
Dyrektor
Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrzeszowie
ul. Przemysłowa 7
63-500 Ostrzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/034 Program aktywizacyjny dla cudzoziemców „Razem Możemy Więcej”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Urząd Pracy w Ostrzeszowie; ul Przemysłowa 7; 63-500 Ostrzeszów ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Rycerska, Dyrektor PUP ² , od 11 lipca 2011 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Prawidłowość wykonania zleconych działań oraz osiągnięte rezultaty. 2. Przestrzeganie zasad wykorzystania środków przekazanych na podstawie umów.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2023, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Zbigniew Truszkowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/091/2024 z 12 czerwca 2024 r. (akta kontroli str.1)

¹ Dalej: PUP, Lider albo Realizator.

² Dalej: Dyrektor.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania PUP w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Przyjęto mierniki pozwalające ocenić efekty rezultatów wsparcia udzielonego w ramach projektu pt. „Adaptacja i aktywizacja obywateli Ukrainy na terenie Powiatu Ostrzeszowskiego”⁵, realizowanego w ramach resortowego⁶ konkursu ofert pt. „Razem Możemy Więcej – Pierwsza Edycja Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na lata 2022-2023”⁷. W stopniu wyższym od zakładanego osiągnięto efekty i przyjęte wskaźniki rezultatów, odpowiednio i szczegółowo je dokumentując. W ramach projektu PUP, przy współpracy z Miastem i Gminą Grabów nad Prosną oraz Gminą Kobyla Góra⁸, objął pomocą prawną, psychologiczną i psychoterapeutyczną, wszystkich ukraińskich uchodźców przebywających na terenie powiatu ostrzeszowskiego, którzy takie potrzeby zgłaszali. Wraz z Oferentami zorganizował dla nich: kursy nauki języka polskiego; wsparcie trzech tłumaczy w kontaktach z instytucjami publicznymi i osobami prywatnymi w zakresie załatwiania przez nich spraw socjalno-bytowych i obywatelskich; 25 wydarzeń o charakterze rozrywkowo-kulturalnym; wsparcie integracyjne cudzoziemców w szkołach, poprzez usługi czterech asystentów z językiem ukraińskim wspomagających nauczycieli; organizację warsztatów i szkoleń dla 30 polskich nauczycieli i 20 wydarzeń integracyjnych oraz specjalistyczne działania dla małoletnich cudzoziemców, obejmujące opiekę nad 20 dziećmi, organizowanie dla nich zajęć, zakup dla tych dzieci pomocy naukowych i organizację 27 wydarzeń integracyjnych. Z przyznanych na wykonanie zadania 1 196,7 tys. zł, wydatkowano 1 158,7 tys. zł, tj. 96,8%. PUP osiągnął wszystkie przyjęte w ofercie poziomy rezultatów i ich wartości docelowe. Z zaplanowanej objęciem zadaniem, nie mniejszej niż 55, liczby cudzoziemców, wsparcia udzielono 350 obywatelom Ukrainy, tj. 295 osobom (536%) więcej niż planowano. Ponadto: 90 z nich, tj. o 45 osób (100%) więcej niż planowano, ukończyło kurs języka polskiego; 28 osobom z Ukrainy, tj. ośmiu (40%) więcej niż zaplanowano, udzielono pomocy psychologicznej/psychoterapeutycznej; 95 polskich nauczycieli, tj. 70 (280%) więcej niż zaplanowano, uczestniczyło w szkoleniach tematycznych; zakupiono 19 sztuk sprzętu komputerowego, tj. o cztery (27%) więcej niż planowano. Podjęte działania przyczyniły się do integracji społecznej obywateli Ukrainy.

Ponadto w PUP przestrzegano zasad wykorzystania środków przekazanych na podstawie umowy na realizację Projektu. Prowadzono wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową Zadania, wyodrębniając w księgach pomocniczych analityczne konta księgowe, na których ewidencjonowano koszty podawane w sprawozdaniach z Projektu. Wykonano obowiązek informacyjny o zadaniach finansowanych ze środków publicznych.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Projekt albo Zadanie.

⁶ Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej; dalej: Ministerstwo.

⁷ Dalej: Konkurs albo konkurs RMW.

⁸ Dalej odpowiednio: Miasto, Gmina oraz łącznie Oferenci.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prawidłowość wykonania zleconych działań oraz ocena osiągniętych rezultatów i metod ich pomiaru

Opis stanu faktycznego

1.1. Prawidłowość wykonania zleconych zadań.

Powiat Ostrzeszowski¹⁰, wspólnie z Miastem i Gminą Grabów nad Prosną¹¹ oraz Gminą Kobyla Góra¹² uczestniczył w I edycji konkursu RMW. Przygotował ofertę w ramach priorytetu drugiego „Integracja i aktywność społeczna” pt. „Adaptacja i aktywizacja obywateli Ukrainy na terenie Powiatu Ostrzeszowskiego”. Ofertę wspólnej realizacji Projektu złożono 21 marca 2022 r. w terminie wynikającym z regulaminu konkursu RMW; zawierała ona wymagane przez ten regulamin elementy i załączniki. Powiat 7 sierpnia 2022 r. zawarł umowę na realizację Projektu z Ministrem Rodziny i Polityki Społecznej¹³, w której Minister wyraził zgodę na realizację wymienionych w ofercie, działań we współpracy z określonym podmiotem trzecim. Do wykonania tego zadania Starosta Ostrzeszowski upoważnił Dyrektora PUP¹⁴. Termin realizacji Zadania oraz poniesienia wydatków ustalono na okres od dnia zawarcia umowy, tj. 2 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r.¹⁵

Przed podpisaniem Umowy harmonogram i kosztorys stanowiący załącznik do oferty został uaktualniony. Na realizację zadania zaplanowano 1 196,7 tys. zł (o 300 tys. zł mniej niż planowano pierwotnie), z czego 360,9 tys. zł w 2022 r. i 835,8 tys. zł w 2023 r. Wartość kosztów administracyjnych wyniosła 77,4 tys. zł, co stanowiło 6% kwoty planowanej na realizację Projektu. Kwota z oferty nie przekraczała wymaganego regulaminem konkursu RMW¹⁶ progu 10% całkowitej kwoty planowanej na realizację Zadania.

(akta kontroli str.19-43)

Przeprowadzenie rozpoznania potrzeb nie było wymagane w świetle Programu aktywizacyjnego oraz regulaminu konkursu RMW. Dyrektor wyjaśniła, że *Urząd posiadał informacje, iż na terenie Gmin biorących udział w Konkursie, według stanu na 1 marca 2022 r., przebywały 192 osoby dorosłe (obywatele Ukrainy) – potencjalni uczestnicy Projektu. W trakcie przygotowywań Oferencji informowali na bieżąco PUP o potrzebach cudzoziemców z Ukrainy, występujących na ich terenie. Wiedzę o problemach, potrzebach i oczekiwaniach obywateli Ukrainy, pozyskiwano także od szkół i służb opieki społecznej. Natomiast PUP przeprowadzał rozpoznanie potrzeb obywateli Ukrainy wśród osób zgłaszających się do Urzędu. Pierwsze rezultaty rozpoznania potrzeb wskazywały na istniejące bariery językowej, co jednoznacznie wskazywało na konieczność zatrudnienia tłumaczy i zorganizowania nauki języka polskiego. Informacja ta została zawarta w złożonej ofercie.*

(akta kontroli str. 45-46)

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Dalej także: Powiat.

¹¹ Umowa współpracy na rzecz realizacji Projektu, zawarta 8 sierpnia 2022 r. między PUP a Miastem.

¹² Umowa współpracy na rzecz realizacji Projektu, zawarta 16 sierpnia 2022 r. między PUP a Gminą.

¹³ Dalej: Minister. Umowa nr DRP-X/146/NNS/2022 w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków rezerwy Funduszu Pracy na realizację Projektu (dalej: Umowa).

¹⁴ Upoważnienie z 28 lipca 2022 r. do: podpisywania umowy; składania sprawozdań; rozliczenia Projektu; przygotowywania zmian, oraz do działania we wszystkich innych sprawach związanych z realizacją Projektu, w tym składania oświadczeń w zakresie praw i zobowiązań do wysokości całkowitej kwoty Projektu; Tytuł zadania: Adaptacja i aktywizacja obywateli Ukrainy na terenie powiatu ostrzeszowskiego.

¹⁵ Faktyczny okres realizacji trwał od 2 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. (2 sierpnia 2022 r. PUP otrzymał podpisaną Umowę).

¹⁶ Rozdział III ust. 4 lit. b regulaminu konkursu ofert RMW.

Zgodnie ze zaktualizowaną ofertą stanowiącą integralną część Umowy, zaplanowano podjęcie następujących działań:

- „Zapewnienie pomocy prawnej, psychologicznej i psychoterapeutycznej, związanej ze zdrowiem psychiczno-fizycznym – również w odniesieniu do doświadczenia migracji, a także doświadczania różnic kulturowych, czy wynikających ze zmiany dotychczasowego otoczenia cudzoziemca i jego rodziny” (działanie I). Pomoc miała być udzielana przez specjalistów psychologów i prawników. Realizację działania zaplanowano w okresie od 1 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r., a jego koszt oszacowano na 238,8 tys. zł, z tego: 235,8 tys. zł na pomoc psychologiczną i psychoterapeutyczną (1572 godz.) i 3 tys. zł na pomoc prawną (20 godz.);
- „Zapewnienie nauki języka polskiego, kursów i szkoleń w zakresie orientacji kulturowej oraz w innych obszarach przydatnych z punktu widzenia integracji społecznej” (działanie II), polegającej na zorganizowaniu nauki języka polskiego na terenie powiatu ostrzeszowskiego. Realizację działania zaplanowano w okresie od 1 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r., a jego koszt wyliczono na 121,9 tys. zł;
- „Zapewnienie niezbędnego tłumaczenia oraz wsparcia w kontaktach z instytucjami publicznymi, jak i prywatnymi, np. zakładanie konta bankowego, nabywanie nieruchomości, korzystania z transportu publicznego lub uzyskania uprawnień do kierowania pojazdami, korzystanie z oferty pomocowej (m.in. socjalnej i mieszkaniowej), edukacyjnej, rozwojowej oraz rozrywkowo-kulturalnej” (działanie III), poprzez wsparcie trzech tłumaczy przy załatwianiu ww. spraw przez osoby pochodzenia ukraińskiego oraz zorganizowanie 10 wydarzeń o charakterze rozrywkowo-kulturalnym dla tych osób. Realizację działania zaplanowano w okresie od 1 sierpnia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r., a jego koszt zaplanowano na 175,95 tys. zł, z tego: 106,2 tys. zł na usługi tłumaczenia i 69,8 tys. zł na wydarzenia kulturalno-rozrywkowe;
- „Wsparcie integracji cudzoziemców w szkołach i aktywności głównych interesariuszy środowiska szkolnego (np. asystentura w trakcie zajęć szkolnych oraz w kontaktach opiekunów z placówką oświatową, organizacja warsztatów i szkoleń dla nauczycieli i rodziców zarówno o tematyce dotyczącej kultury polskiej, jak i kultury państw pochodzenia cudzoziemskich uczniów, wydarzeń o charakterze integracyjnym” (działanie IV), koszty przewidziano na kwotę 338,7 tys. zł w tym: usługi czterech asystentów z językiem ukraińskim wspomagających nauczycieli (286,7 tys. zł); organizację pięciu wydarzeń integracyjnych (22 tys. zł) i organizację warsztatów i szkoleń dla 30 nauczycieli (30 tys. zł);
- „Specjalistyczne działania dla małoletnich cudzoziemców” (działanie V), koszt 240,5 tys. zł; poprzez: sprawowanie opieki nad 20 dziećmi i organizowanie dla nich zajęć (210 tys. zł); zakup dla tych dzieci pomocy naukowych (8,5 tys. zł) i organizację pięciu ww. wydarzeń integracyjnych (22 tys. zł);
- Promocję Projektu (działanie VI, koszt 3,5 tys. zł).

W trakcie realizacji Zadania Powiat dokonał czterech zmian¹⁷ w kosztorysie Projektu informując o tym MRiPS. Zmiany spowodowane były m.in. koniecznością dostosowania kosztorysu do bieżącej realizacji Zadania i do potrzeb zgłaszanych przez uczestników Projektu. Przesunięć na kwotę 539,2 tys. zł dokonano w 17 pozycjach kosztorysu. Modyfikacje te nie zmieniły łącznej wartości zaplanowanych kosztów Zadania i nie wymagały zawarcia aneksu do Umowy. Przyjęty tryb zmian kosztorysu w Umowie był zgodny z częścią A rozdziałem VIII ust. 2 regulaminu

¹⁷ 16 września i 13 grudnia 2022 r. oraz 13 lutego i 17 listopada 2023 r.

konkursu RMW. Żadna zmiana nie polegała na przeniesieniu części środków z kosztów merytorycznych do kosztów administracyjnych.

(akta kontroli str. 131-160, 231-239, 737-738)

Zakres rzeczowy zadań realizowany przez podmioty uczestniczące w Projekcie przedstawiał się następująco:

- PUP - koszty 148,1 tys. zł, w tym: nauka języka polskiego 43,5 tys. zł; usługi tłumacza 70,7 tys. zł; promocja Zadania 3,4 tys. zł; koszty administracyjne 30,4 tys. zł;

- Miasto - koszty 624,1 tys. zł, w tym: pomoc psychologiczna/psychoterapeutyczna 175,8 tys. zł; pomoc prawna 1,5 tys. zł; nauka języka polskiego 53,1 tys. zł; usługi tłumacza 25,5 tys. zł; rozwój rozrywkowo-kulturalny 33,7 tys. zł; działania o charakterze integracyjnym 20 tys. zł; usługi asystenta nauczyciela z językiem ukraińskim 286, 7 tys. zł, zakup pomocy naukowych 4,2 zł; koszty administracyjne 23,5 tys. zł;

- Gmina - koszty 424,4 tys. zł, w tym: pomoc psychologiczna/psychoterapeutyczna 60 tys. zł; pomoc prawna 1,5 tys. zł; nauka języka polskiego 25,2 tys. zł; usługi tłumacza 10 tys. zł; rozwój rozrywkowo-kulturalny 36 tys. zł; działania o charakterze integracyjnym 24 tys. zł; organizacja warsztatów i szkoleń dla nauczycieli 30 tys. zł; zakup pomocy naukowych 4,2 tys. zł; opieka, dodatkowe zajęcia dla dzieci 209,9 tys. zł; koszty administracyjne 23,4 tys. zł.

Regulamin konkursu RMW nie wymagał doświadczenia w realizacji tego typu projektów. Dyrektor wyjaśniła, że zgodnie z art. 62d ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹⁸, publiczne służby zatrudnienia oraz jednostki samorządu terytorialnego, mogły ubiegać się o środki na aktywizację cudzoziemców w ramach ogłoszonego konkursu RMW. Niemniej przedmiot i zakres oferty był pośrednio związany z działalnością podstawową / statutową oferentów. Misją urzędów pracy jest stałe dążenie do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy, rozwój umiejętności i kwalifikacji mieszkańców, które zapewnią im jak największe szanse na uzyskanie odpowiedniego zatrudnienia a pracodawcom pozyskanie jak najlepszych pracowników. Gminy natomiast, zgodnie ze swoimi statutami, są podstawową jednostką samorządu terytorialnego powołaną w celu organizacji życia publicznego na swoim terytorium, tworzenia warunków dla pełnego uczestnictwa mieszkańców w życiu wspólnoty oraz dążenia do harmonijnego rozwoju na swoim terytorium, dotyczy to zarówno mieszkańców zamieszkujących tymczasowo jak i na stałe. Stąd istniały możliwości i warunki do podejmowania działań zawartych w złożonej ofercie i jej aktualizacjach.

Na podstawie informacji uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu ostrzeszowskiego, PUP nie stwierdził przebywania na terenie powiatu obywateli Afganistanu. Na terenie powiatu nie istniał też żaden ośrodek dla cudzoziemców. Nie ubiegali też oni o jakiegokolwiek wsparcie. Także w PUP nie odnotowano przypadków zgłaszania obywateli Afganistanu poszukujących pracy. Dyrektor wyjaśniła, że Projekt, w chwili zainteresowania się nim Urzędu, odnosił się tylko do wsparcia obywateli Ukrainy, a ci już przebywali na terenie powiatu.

(akta kontroli str.46-48)

Konkurs w sposób szczególny uwzględniał cudzoziemców, którzy przyjechali do Polski z państw znajdujących się w sytuacji kryzysowej, w tym związanej z prowadzonymi na ich terenie działaniami zbrojnymi (w tym na Ukrainie), definiując tym samym profil uczestników Zadania. Lider i Oferenci nie opracowali regulaminu udziału w Projekcie ani trybu, zasad i kryteriów rekrutacji uczestników. Dyrektor wyjaśniła, że posiadanie obywatelstwa ukraińskiego oraz wjazd do Polski po 24 lutego

¹⁸ Dz.U. 2024 poz. 475, ze zm., dalej: ustawa o promocji zatrudnienia.

2022 r.¹⁹, zgodnie z celem programu zawartym w regulaminie Zadania, były jedynymi kryteriami dopuszczającym możliwość udziału we wsparciu. Brak dodatkowych kryteriów spowodował, że w celu usystematyzowania udziału w Projekcie obywatele Ukrainy stworzono deklarację przystąpienia do Zadania. Regulamin oraz zawarta Umowa nie przewidywały konieczności składania takiej deklaracji przez cudzoziemców chcących skorzystać z form wsparcia określonych w złożonej ofercie, jednak Lider i Oferenci ocenili, że wprowadzenie wymogu składania deklaracji przystąpienia do Projektu w języku polskim i ukraińskim, stanowiącej wyrażenie zgody na udział w Projekcie, będzie istotnym dokumentem związanym z rekrutacją do Konkursu. Obok standardowych danych osobowych jak przynależność narodowa, uczestnicy Projektu wskazywali także formy wsparcia, którymi byli zainteresowani oni oraz ich dzieci. Deklaracja ta zawierała prawidłowo sformułowaną klauzulę informacyjną RODO²⁰ dla Zadania. Realizatorzy nie dysponowali zaświadczeniami o nadaniu numeru PESEL. Z tego powodu nie było możliwe zweryfikowanie statusu cudzoziemców²¹, o którym mowa w art. 8 pkt 24a lit. d ustawy z 24 września 2010 r. o ewidencji ludności²² i art. 4 ustawy z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa²³. Natomiast w ww. deklaracjach przystąpienia do Projektu, obywatele Ukrainy, pouczeni o odpowiedzialności za składanie oświadczeń niezgodnych z prawdą, podawali swój numer PESEL oraz datę wjazdu do Polski (przed 24 lutego 2022 r. albo po tej dacie).

(akta kontroli str. 47-48, 740)

Kampanię promocyjną Oferenci rozpoczęli dopiero po otrzymaniu informacji o przyznaniu środków na realizację Konkursu. Informacja o przyznaniu środków finansowych pojawiła się w czerwcu 2022 r. na stronie internetowej PUP, Powiatu, dwóch rozgłośni radiowych a także na profilu społecznościowym Powiatu. Po podpisaniu Umowy, w siedzibie Lidera i Oferentów, w miejscach ogólnie dostępnych, umieszczono plakaty wg wzoru Ministerstwa. Zawierały one informację o nazwie realizowanego Zadania oraz kwocie dofinansowania. Plakaty rozmieszczono także w jednostkach podległych Oferentom, szkołach i ośrodkach pomocy społecznej. Lider i Oferenci stworzyli ulotki informacyjne w języku polskim i ukraińskim, ze szczegółami oferowanego wsparcia i kontaktem do osób odpowiedzialnych za realizację Zadania. Wydrukowano i rozprowadzono 500 czarno-białych i kolorowych ulotek w formacie A4 i A5. Były one także dostępne w formie dokumentu do pobrania ze stron internetowych realizatorów. Ulotki te umieszczono m.in. w; w siedzibie Lidera i Oferentów, szkołach, ośrodkach pomocy społecznej, Starostwie Powiatowym w Ostrzeszowie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrzeszowie i ZUS Biuro Terenowe Ostrzeszów. Szczegółowe informacje dotyczące Projektu wraz z plakatem zamieszczono także na stronach internetowych Lidera i Oferentów.

(akta kontroli str.193-218, 740)

Liczbę cudzoziemców objętych Projektem można było jednoznacznie ustalić na podstawie zgromadzonych deklaracji udziału w Zadaniu.

Podczas realizacji Zadania występowała rotacja uczestników. Dyrektor wyjaśniła, że zarówno skala i zakres tej rotacji jest trudny do oszacowania. Wynikało to ze specyfiki grupy docelowej, w szczególności z okoliczności, w jakich znaleźli się obywatele Ukrainy. Dlatego już na etapie składania oferty, w PUP rozważano możliwość rotacji potencjalnych uczestników. Z zakładanego wsparcia dla 55 Ukraińców, takim

¹⁹ Data rozpoczęcia kolejnej agresji rosyjskiej na Ukrainę.

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1, ze zm.

²¹ „UKR”

²² Dz. U. z 2024 r. poz. 736.

²³ Dz. U. z 2024 r. poz. 167, dalej: ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy.

wsparciem objęto 350 osób. Stąd ostatecznie rotacja uczestników nie wpłynęła na osiągnięte efekty z uwagi na fakt, że wsparciem objęto znacznie większą liczbę uczestników, niż wynikało to z umowy. Żaden z Oferentów nie prowadził tak szczegółowych badań w trakcie realizacji Konkursu. Pracownicy Oferentów odpowiedzialni za realizację Zadania koncentrowali się wówczas na jak najlepszej bieżącej realizacji wynikających z niego zadań. Jeżeli istniała taka możliwość, w przypadku rezygnacji któregoś z uczestników Projektu, zwolnione miejsce przydzielano kolejnej osobie. Uczestnicy rezygnowali z powodu: zmiany miejsca pracy, powrotu na Ukrainę, zmianowego systemu pracy, konieczności sprawowania opieki nad małoletnimi, sytuacji rodzinnych. Dyrektor wyjaśniła, że wielu uczestników Zadania nie zgłaszało się na wyznaczone terminy albo miejsce udzielania pomocy bez podania przyczyny. Zazwyczaj w takich przypadkach brak było możliwości nawiązania z nimi kontaktu. Urząd nie posiadał informacji, ile osób wyjechało, i z jakiego powodu.

(akta kontroli str. 48, 741)

Do realizacji Projektu Lider i Oferenci wykorzystali tylko własne zasoby kadrowe, przygotowując i składając wniosek o Projekt, następnie realizując oraz koordynując działania wynikające z Zadania i je rozliczając. Koordynatorami Projektu w PUP, zostali specjalista ds. programów oraz kierownik Centrum Aktywizacji Zawodowej, posiadający wieloletnie doświadczenie w aktywizacji osób bezrobotnych i pozyskiwaniu środków na aktywizację zawodową. W latach 2016-2021 r., przed przystąpieniem do realizacji Programu, PUP realizował projekty unijne, z rezerwy ministra właściwego do spraw pracy, nowe instrumenty aktywizacji zawodowej o których mowa w art. 150f ustawy o promocji (aktywizacja osób bezrobotnych do 30 r.ż.) oraz wsparcie w ramach tzw. „tarczy antykryzysowej”, pozyskując kwotę 54 840,2 tys.²⁴ Obsługę księgową Konkursu zapewnili także pracownicy PUP, dwie osoby zatrudnione na stanowisku starszego księgowego, posiadające wieloletnie doświadczenie zawodowe związane z ewidencjonowaniem i rozliczaniem projektów realizowanych przez Lidera. Dyrektor wyjaśniła, że z powodu długotrwałego zwolnienia lekarskiego jednego z pracowników działu księgowości, część jego zadań od 2023 r. przejął jeden z koordynatorów – specjalista ds. programów. Natomiast w realizacji zadań wynikających z Umowy wspierały Lidera: trzy osoby posiadające wykształcenie wyższe pedagogiczne z zakresu filologii polskiej, z wieloletnim stażem (nauka języka polskiego); jedna osoba, obywatelka Ukrainy mieszkająca od kilku lat w Polsce, znająca dobrze języki ukraiński i polski, wcześniej pracująca w ZUS (usługi tłumaczenia). Zadania wynikające z Projektu w Gminie wykonywały dwie osoby (pracownicy UG): koordynator (podinspektor ds. obsługi organów gminy), osoba posiadająca wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu i realizacji projektów z dofinansowań zewnętrznych oraz osoba odpowiedzialna za stronę finansową Zadania (zatrudniona w dziale finansowo – księgowym, posiadająca doświadczenie w rozliczaniu projektów i zleceń). Naukę języka polskiego prowadziła wieloletnia nauczycielka tego języka, zatrudniona w ramach umowy zlecenia. Usługi tłumaczenia świadczyło trzech obywateli Ukrainy znających dobrze język polski. Korzystano także z usług dyplomowanego tłumacza przysięgłego. Usługi w zakresie psychologii świadczyły trzy osoby, dwóch psychologów ukraińskich i jeden psycholog obywatel Polski. Za realizację zadań wynikających z Projektu w Mieście odpowiedzialna była jedna osoba; pracownik Urzędu Miasta, koordynator (inspektor ds. promocji i rozwoju), członek zespołów projektowych zadań realizowanych przez Miasto. Usługi tłumaczenia świadczyła obywatelka Ukrainy zamieszkująca od kilku lat w Polsce.

²⁴ Zrealizowano 10 projektów unijnych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (w tym 5 współfinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego oraz 5 z Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój) na łączną kwotę 14 454,8 tys. zł. Pozyskano środki z 15 naborów rezerw ministra właściwego do spraw pracy w łącznej wysokości 2 157,4 tys. zł. Otrzymano środki Funduszu Pracy na realizację zadania, o którym mowa w art. 150f ww. ustawy w wysokości 4 588,3 tys. zł. W latach 2020-2021 w związku z pandemią COVID-19 Urząd dokonywał wsparcia przedsiębiorców w ramach tzw. „tarczy antykryzysowej” W ww. zakresie Urząd udzielił wsparcia na kwotę 33 639,7 tys. zł.

Naukę języka polskiego prowadziły dwie osoby, nauczyciele z wieloletnim stażem, posiadające wykształcenie wyższe pedagogiczne z zakresu filologii polskiej.

(akta kontroli str. 49, 127-129, 741)

Na wykonanie działania „Zapewnienie pomocy prawnej, psychologicznej i psychoterapeutycznej, związanej ze zdrowiem psychiczno-fizycznym - również w odniesieniu do doświadczenia migracji, a także doświadczania różnic kulturowych, czy wynikających ze zmiany dotychczasowego otoczenia cudzoziemca i jego rodziny” (działanie I) wydatkowano kwotę 17,2 tys. zł, (90,22% planowanych środków finansowych). Zawarto osiem umów (siedem z czterema podmiotami gospodarczymi i jedną umowę zlecenia z osobą fizyczną); z tego w Gminie 9,1 tys. zł, łącznie pięć umów (cztery z trzema podmiotami gospodarczymi i jedną umowę zlecenia z osobą fizyczną); oraz w Mieście 8,15 tys. zł (trzy umowy z dwoma podmiotami gospodarczymi).

Na wykonanie działania „Zapewnienie nauki języka polskiego, kursów i szkoleń w zakresie orientacji kulturowej oraz w innych obszarach przydatnych z punktu widzenia integracji społecznej” (działanie II) wydatkowano kwotę 113,2 tys. zł, (94,04%) planowanych środków finansowych, zawierając 16 umów zlecenia z siedmioma osobami fizycznymi; z tego w: PUP 37,83 tys. zł, (pięć umów z trzema osobami fizycznymi); Gminie 29,7 tys. zł, (siedem umów z dwiema osobami fizycznymi); Mieście 45,6 tys. zł, (cztery umowy z dwiema osobami fizycznymi).

Na wykonanie działania „Zapewnienie niezbędnego tłumaczenia oraz wsparcia w kontaktach z instytucjami publicznymi, jak i prywatnymi (np. zakładanie konta bankowego, nabywanie nieruchomości, spełnianie obowiązków obywatelskich, korzystania z transportu publicznego lub uzyskania uprawnień do kierowania pojazdami, korzystanie z oferty pomocowej (m.in. socjalnej i mieszkaniowej), edukacyjnej, rozwojowej oraz rozrywkowo-kulturalnej)” (działanie III) wydatkowano kwotę 255,1 tys. zł, (98,74% planowanych środków finansowych), zawierając 50 umów (36 z 20 podmiotami gospodarczymi, jedną z organizacją pozarządową, dwie z dwoma instytucjami kultury i 11 umów zlecenia z pięcioma osobami fizycznymi); z tego w: PUP 70,2 tys. zł, (pięć umów zlecenia z jedną osobą fizyczną), Gminie 33,7 tys. zł i 22 umowy (17 z 11 podmiotami gospodarczymi, jedna z instytucją kultury i cztery umowy zlecenia z czterema osobami fizycznymi); Miasto 151,2 tys. zł i 23 umowy (19 z 13 podmiotami gospodarczymi, jedną z instytucją kultury, jedną z organizacją pozarządową i dwie umowy z osobą fizyczną).

Na wykonanie działania „Wsparcie integracji cudzoziemców w szkołach i aktywności głównych interesariuszy środowiska szkolnego (np. asystentura w trakcie zajęć szkolnych oraz w kontaktach opiekunów z placówką oświatową, organizacja warsztatów i szkoleń dla nauczycieli i rodziców zarówno o tematyce dotyczącej kultury polskiej, jak i kultury państw pochodzenia cudzoziemskich uczniów, wydarzeń o charakterze integracyjnym)” (działanie IV), wydatkowano 250,1 tys. zł, (98,43% planowanych środków finansowych), zawierając 67 umów (51 z 32 podmiotami gospodarczymi, 11 z 11 organizacjami pozarządowymi i pięć z instytucją kultury); z tego w: Gminie 120,8 tys. zł i 32 umowy (31 z 12 podmiotami gospodarczymi i jedna z organizacją pozarządową); Miasto 129,4 tys. zł i 35 umów (20 z 19 podmiotami gospodarczymi, 10 z 10 organizacjami pozarządowymi i pięć z instytucją kultury).

Na wykonanie działania „Specjalistyczne działania dla małoletnich cudzoziemców” (działanie V) wydatkowano 444,49 tys. zł (95,82%, planowanych środków finansowych), zawierając 135 umów (109 z 51 podmiotami gospodarczymi, cztery z trzema organizacjami pozarządowymi, osiem z trzema instytucjami kultury, 14 umów zlecenia z trzema osobami fizycznymi); z tego w: Gminie 201,4 tys. zł i łącznie 60 umów (47 z 19 podmiotami gospodarczymi, jedna z organizacją pozarządową i 12 umów zlecenia z trzema osobami fizycznymi); Mieście 243,1 tys. zł i 75 umów (62

z 36 podmiotami gospodarczymi, trzy z dwiema organizacjami pozarządowymi, osiem z trzema instytucjami kultury i dwie umowy zlecenia z osobą fizyczną).

Na promocję Zadania (działanie VI), wydatkowano 2,6 tys. zł, brak umów pisemnych (cztery faktury z dwoma podmiotami gospodarczymi). Zakupiono plakaty i banery roll-up. Zadania w tym zakresie wykonywał Lider.

(akta kontroli str. 742-745)

Ani w Umowie, ani w żadnym innym dokumencie Konkursu, nie wskazano katalogu dokumentów potwierdzających wykonanie poszczególnych działań. Zgodnie z § 7 ust. 2 Umowy, PUP oraz Oferenci wykonanie wszystkich działań dokumentowali w wiarygodny sposób, w formie uzależnionej od rodzaju działania. Były to: umowy cywilnoprawne, rachunki do tych umów, faktury, listy płac, listy obecności, informacje na stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych, umowy zlecenia, harmonogramy dni i godzin wykonanych konsultacji lub dyżurów, „Potwierdzenie uczestnictwa w kursie języka polskiego”, dokument potwierdzający uczestnictwo w szkoleniu dla nauczycieli, dokumentacja fotograficzna, potwierdzenie przekazania/przyjęcia materiałów naukowych/materiałów edukacyjnych placówkom oświatowym.

(akta kontroli str. 748, 789-1038)

Z przyznanych na wykonanie Zadania 1 196,7 tys. zł, wydatkowano 1 158,8 tys. zł, tj. 96,83%. Główne koszty realizacji Zadania dotyczyły: wynagrodzeń dla organizatorów działań integracyjnych dla dzieci i dorosłych – 388,6 tys. zł (33,54%); wynagrodzeń za opiekę i zorganizowanie dodatkowych zajęć dla dzieci – 192,3 tys. zł (16,59%); organizacji działań rozrywkowo-kulturalnych – 157,2 zł (13,57%) oraz nauki języka polskiego – 113,2 tys. zł (9,77%); pozostałych zadań – 307,4 tys. zł (26,53%). Dane podane w raportach (częściowym za 2022 r. i końcowym za 2023 r.) były zgodne z udokumentowanym stanem faktycznym.

(akta kontroli str. 56-65, 789-1038)

1.2. Ocena osiągniętych efektów i metod ich pomiaru

Zrealizowano wszystkie działania określone w Umowie. Zgodnie z postanowieniami Umowy (§ 2 ust. 7), PUP zobowiązał się do objęcia zadaniem nie mniej niż 55 cudzoziemców. W zaplanowanych działaniach wzięło udział 350 uczestników, obywateli Ukrainy, w tym 204 (58%) osoby dorosłe (pow. 18 r.ż.) i 146 (42%) dzieci. Średnia wieku 169 (83%) dorosłych kobiet wynosiła 45 lat (od 18 do 73 r.ż.); liczba dorosłych mężczyzn biorących udział w Projekcie wynosiła 35 (17%), w wieku od 18 do 66 r.ż. (średnia wieku 40 lat). Wśród 146 dzieci (średnia wieku 9 lat), biorących udział w Zadaniu, 80 (55%) było płci żeńskiej a 66 (45%) płci męskiej. Sprawozdanie końcowe zawierało informacje o uzyskaniu zakładanych efektów przewidzianych w umowie o dofinansowanie:

- zakup zestawów komputerowych, zewnętrznych nośników pamięci i translatorów (planowana wartość docelowa rezultatu 15 szt., osiągnięty poziom wskaźnika 19 szt., poprzez zakup czterech dysków/pamięci zewnętrznych, tj. więcej o 27%);
- zdobycie kompetencji/kwalifikacji poprzez udział w kursie języka polskiego (planowana wartość docelowa rezultatu 45 osób, osiągnięty poziom wskaźnika 90 osób, więcej o 45 uczestników (100%); uczestnikom wydano „Potwierdzenie uczestnictwa w kursie”;
- skorzystanie z pomocy psychologicznej/psychoterapeutycznej (planowana wartość docelowa rezultatu 20 osób, osiągnięty poziom wskaźnika 28 osób, więcej o osiem osób 40%);

- organizacja warsztatów i szkoleń dla nauczycieli²⁵ (planowana wartość docelowa rezultatu 25 osób, osiągnięty poziom wskaźnika 95 osób, o 70 więcej, 280%);

Dla wszystkich działań określonych w kosztorysie zdefiniowano rezultaty, pomimo że w złożonej ofercie z 9 września 2022 r. w pkt. III. 6 wskazano tylko 4 rezultaty (zakup wyposażenia, laptopy, translatory, zew. nośniki pamięci, zdobycie kompetencji/kwalifikacji np. kurs prawa jazdy, kurs języka polskiego, inne kursy zgodnie z zapotrzebowaniem, pomoc psychologiczna/psychoterapeutyczna/prawna, organizacja warsztatów i szkoleń dla nauczycieli).

Do pomiarów efektów rezultatów zastosowano skwantyfikowane wskaźniki liczbowe, sztuki i osoby.

(akta kontroli str. 750, 754, 756 , 757, 758-759, 789-1038)

Na próbie 47 uczestników Projektu (20% pełnoletnich uczestników) przeprowadzono badanie ankietowe, w rezultacie którego 10 (21%) ankietowanych udzieliło odpowiedzi. Motywacją do wzięcia udziału w kursie języka polskiego dla czterech uczestników (40% osób, które udzieliły odpowiedzi) było zdobycie nowej wiedzy o polskim systemie prawnym, dla trzech osób (30%) była chęć nauki języka polskiego, natomiast dla dwóch (20%), pogłębienie lub usystematyzowanie posiadanej już wiedzy o polskim systemie prawnym. Siedmiu biorących udział w zajęciach (70%), uważało, że poprzez uczestnictwo w nauce języka polskiego podniosło swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Pięć osób (50%) uznało, że uczestnictwo w kursie języka polskiego przyczyniło się do aktywizacji zawodowych uczestników Zadania; natomiast czterech z nich (40%) było przeciwnego zdania. Siedmiu uczestników kursu (70%) uznało, że w pełni zaspokoili ich oczekiwania. Na naukę języka polskiego uczestnicy Projektu poświęcili od 16 do 157 godzin lekcyjnych (45 minutowych).

(akta kontroli str. 716-736, 775-777)

1.3. Badanie losów uczestników programu oraz monitoring losu uczestników

W celu zweryfikowania przebywania na terenie RP uczestników Zadania, według stanu na 1 marca 2022 r. i 30 kwietnia 2024 r., wykonano badanie na próbie 20% obywateli Ukrainy²⁶. Według informacji Straży Granicznej, spośród 40 wylosowanych do badania osób, 27 (68%) przekraczało granice państwowe RP (wjazd, wyjazd), z czego w 11 przypadkach (41% przekraczających granicę państwową RP) ostatnie przekroczenie granicy odnotowano jako wyjazd. Należy podkreślić, że wjazdy i wyjazdy, na i z terytorium Polski, nie musiały być odnotowane przez Straż Graniczną, gdyż obywatele Ukrainy mogli dostać się do Polski z innych krajów UE. Dlatego na podstawie ww. danych nie można było zweryfikować czy osoby, które brały udział w Projekcie pozostawały na terenie RP.

W okresie objętym kontrolą ani do PUP, ani do Oferentów nie wpłynęły skargi na poziom, zakres i sposób wykonania Zadania.

(akta kontroli str. 312-344, 775-777)

Badanie losu uczestników Projektu w odniesieniu do kwestii pozostawania bez zatrudnienia, trwałości zatrudnienia oraz korzystania ze świadczeń pomocy

²⁵ Szkolenia w Gminie: 1. Szkolenie "wykorzystanie narzędzi TIK do pracy z dziećmi z Ukrainy", 2. Szkolenie "Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dzieciom z Ukrainy w szkole", 3. Szkolenie "Uczeń z Ukrainy w naszej szkole", 4. Szkolenie "Wykorzystanie metod aktywizujących w pracy z uczniami z Ukrainy. Praca metoda projektu edukacyjnego jako forma integracji klasy", 5. Szkolenie "Zachowanie bezpieczeństwa na wydarzeniach publicznych z udziałem uchodźców z Ukrainy", 6. Szkolenie "Uchodźca to człowiek w kryzysie-pierwsza pomoc i stany nagłe-jak reagować". Szkolenia w Mieście: 1. Szkolenie pt.: "Budowanie relacji z osobą (ucniem i/lub jego rodzicem/opiekunem) doświadczającą kryzysu, ze szczególnym uwzględnieniem uchodźców z Ukrainy", 2. Szkolenie pt.: "Stawianie psychologicznych granic w procesie edukowania i wychowywania ucznia/uczenicy z Ukrainy".

²⁶ Losowania proste próby 20% obywateli Ukrainy, którzy korzystali z Projektu.

społecznej wykonano na próbie dokumentacji 21 osób (10%) uczestniczących w Zadaniu. W rezultacie tych badań ustalono, że według stanu na 1 marca 2022 r. oraz na 30 kwietnia 2024 r.

- żaden z uczestników Projektu nie figurował w „Rejestrze osób bezrobotnych i poszukujących pracy w PUP”;
- zatrudnionych na podstawie umowy o pracę i umowy zlecenia było dziewięć osób²⁷;
- jednorazowe świadczenie pieniężne dla osób, które opuściły Ukrainę w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa²⁸, w wysokości 300 zł, wypłacono 13 osobom;
- zasiłek celowy na zakup żywności w wys. 147 zł przyznano jednej osobie;
- zasiłek rodzinny w okresie od 1 kwietnia do 31 października 2022 r. w kwocie 124 zł miesięcznie, dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego w kwocie 100 zł jednorazowo, przyznano jednej osobie.

Realizator nie miał wiedzy o dalszych losach uczestników Projektu. Pomimo apeli PUP do obywateli Ukrainy o przekazywanie informacji o znalezieniu zatrudnienia, tylko trzech uczestników, potwierdziło podjęcie pracy. Dyrektor wyjaśniła, że z nieformalnych rozmów z pracownikami *tut. Urzędu oraz Oferentów* wynikało, iż część z nich nadal mieszka na terenie powiatu ostrzeszowskiego. Kontakt z tymi osobami jest sporadyczny, przy okazji załatwiania spraw urzędowych lub przypadkowych spotkań na ulicy. Z rozmów z uczestnikami kursów językowych oraz korzystających z innych form pomocy w ramach Zadania, wynikało, że realizowany Projekt pomógł zarówno dzieciom jak i dorosłym w odnalezieniu się w trudnej sytuacji po nagłym opuszczeniu swojego kraju i zmianie dotychczasowego życia.

(akta kontroli str. 283-313, 270)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

PUP prawidłowo realizował zlecone działania. Przyjęto mierniki pozwalające ocenić efekty rezultatów udzielonego wsparcia. W stopniu wyższym od zakładanego osiągnięto efekty i przyjęte wskaźniki rezultatów Projektu, odpowiednio i szczegółowo je dokumentując. W ramach projektu PUP przy współpracy z Miastem i Gminą, objął pomocą prawną, psychologiczną i psychoterapeutyczną, wszystkich ukraińskich uchodźców przebywających na terenie powiatu ostrzeszowskiego, którzy takie potrzeby zgłaszali. Wraz z Oferentami zorganizował dla nich: kursy nauki języka polskiego; wsparcie trzech tłumaczy w kontaktach z instytucjami publicznymi i osobami prywatnymi w zakresie załatwiania przez nich spraw socjalno-bytowych i obywatelskich; 25 wydarzeń o charakterze rozrywkowo-kulturalnym; wsparcie integracyjne cudzoziemców w szkołach poprzez usługi czterech asystentów z językiem ukraińskim wspomagających nauczycieli, organizację warsztatów i szkoleń dla 30 polskich nauczycieli i 20 wydarzeń integracyjnych oraz specjalistyczne działania dla małoletnich cudzoziemców, obejmujące opiekę nad 20 dziećmi, organizowanie dla nich zajęć, zakup dla tych dzieci pomocy naukowych i organizację 27 wydarzeń integracyjnych. Z przyznanych na wykonanie zadania 1 196,7 tys. zł, wydatkowano 1 158,7 tys. zł, tj. 96,8%. PUP osiągnął wszystkie przyjęte w ofercie poziomy rezultatów i ich wartości docelowe. Z zaplanowanej objęciem zadaniem, nie mniejszej niż 55, liczby cudzoziemców, wsparcia udzielono 350 obywatelom Ukrainy tj. 295 osobom (536%) więcej niż planowano. Ponadto: 90 z nich, tj. o 45 osób (100%) więcej niż planowano, ukończyło kursu kurs języka polskiego; 28 osobom z Ukrainy, tj. ośmiu (40%) więcej niż zaplanowano, udzielono pomocy

²⁷ Osiem osób nie figurowało w Kompleksowym Systemie Informatycznym (KSI ZUS); dwie nie były zatrudnione. Nr PESEL podane przez dwóch uczestników były błędne.

²⁸ Świadczenie pieniężne jednorazowe przyznane na podstawie art. 31¹ ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy.

psychologicznej/psychoterapeutycznej; 95 polskich nauczycieli, tj. o 70 osób (280%) więcej niż zaplanowano, uczestniczyło w szkoleniach tematycznych; zakupiono 19 sztuk sprzętu komputerowego, tj. o cztery sztuki (27%) więcej niż planowano. Osiągnięte efekty działań wynikających z realizacji Zadania weryfikowane były m.in. poprzez: faktury i rachunki do umów, „Potwierdzenie uczestnictwa w kursie języka polskiego” dokument potwierdzający uczestnictwo w szkoleniu dla nauczycieli, dokumentacja fotograficzna, potwierdzenie przekazania/przyjęcia materiałów naukowych/materiałów edukacyjnych placówkom listy plac oraz listy obecności. Dane w ofercie i sprawozdaniach z Zadania były rzetelne.

2. Przestrzeganie zasad wykorzystania środków przekazanych na podstawie umów

OBSZAR

2.1. Prawidłowość prowadzonej ewidencji księgowej, finansowanie oraz rozliczanie wykonanych zadań kosztów

Opis stanu faktycznego

Umowa w § 7 zobowiązywała Realizatora do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej zadania, zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁹. W księgach rachunkowych PUP i Oferentów wyodrębniono analityczne konta księgowe, na których ewidencjonowano koszty wykazane w sprawozdaniach z Zadania³⁰.

Od dnia podpisania Umowy do 30 czerwca 2023 r. wydatki związane z realizacją Projektu wykonywano za pośrednictwem rachunku bankowego wskazanego w Umowie. Od 1 lipca 2023 r. do końca trwania Zadania w związku ze zmianą Banku obsługującego PUP wydatki Projektu ponoszono za pośrednictwem kolejnego rachunku bankowego.

Dyrektor wyjaśniła, że *ww. zmiana spowodowana była zmianą banku obsługującego Powiat Ostrzeszowski a wszystkie podległe jednostki organizacyjne, w tym PUP, zobowiązano do zmiany Banku. W dniu 20 czerwca 2023 r. Realizator powiadomił Ministerstwo o zmianie konta bankowego*³¹.

(akta kontroli str. 56-65, 345, 348)

Badanie 30 dowodów księgowych³², kosztów poniesionych na realizację Projektu z wyłączeniem kosztów administracyjnych (15 dowodów o najwyższych kwotach, 10 dotyczących usług realizowanych na podstawie umów z osobami fizycznymi i 5 dowodów w zakresie kosztów poniesionych bezpośrednio przed upływem terminu ich kwalifikowalności), na kwotę 369,9 tys. zł (34,1% wszystkich wydatków), wykazało, że:

²⁹ Dz. U. z 2023 r., poz. 120, ze zm., dalej: uor.

³⁰ W PUP konta bilansowe: 136 – 050 - *Rachunek państwowych funduszy celowych; 141 – 050 - * Środki pieniężne w drodze; 201 – 050 - *Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami; 225 – 050 - *Rozrachunki z budżetami; 229 – 050 - *Pozostałe rozrachunki publiczno-prawne; 231 – 050 - * Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń; 240 – 050 - * Pozostałe rozrachunki; 245 – 050 - *Wpływy do wyjaśnienia; 853 – 050 - *Fundusze celowe. Wyróżnik „050” jako drugi człon konta oznaczał, że konta te były prowadzone tylko i wyłącznie dla Projektu. Gwiazdka oznaczała, że wszystkie konta dalej rozwijane były na szereg kont analitycznych według klasyfikacji budżetowej, wykonywanych zadań i stosownie do sporządzanych sprawozdań. W Gminie księgowani dokonywano na następujących kontach księgowych: 130-UP-85395-*201-UP-85395-*; 223-UP-85395-*; 225-UP-85395-*; 229-UP-85395-*; 231-UP-85395-*; 240-UP-85395-* 401-UP-85395-*; 402-UP-85395-*; 404-UP-85395-*; 405-UP-85395-*; 980-UP-85395-*; 998-UP-85395-*. Wyróżnik UP-85395 jako człon konta oznaczał prowadzenie kont tylko i wyłącznie dla Projektu. Gwiazdka oznaczała, że wszystkie konta dalej rozwijane były na szereg kont analitycznych według klasyfikacji budżetowej. W Mieście w księgach rachunkowych wyodrębniono kod rachunkowy dla zadania nr 49 „Razem Możemy Więcej”; obejmował następujące konta: 130 Rachunek bieżący (kod 49); 223 Rozliczenie wydatków budżetowych (kod 49); 980 Plan finansowy (kod 49); 998 Zaangażowanie wydatków (kod 49) Wyróżnik 49 oznaczał prowadzenie kont tylko i wyłącznie dla Projektu.

³¹ Pismo znak PUP.I-0702/2-3/23/JK.

³² Doboru próby dokonano w sposób celowy, z uwzględnieniem dowodów księgowych o najwyższych kwotach, usług realizowanych na podstawie umów z osobami fizycznymi oraz dowodów dotyczących kosztów poniesionych bezpośrednio przed upływem terminu ich kwalifikowalności.

- Zadanie rozliczano na podstawie dowodów księgowych stwierdzających dokonanie operacji gospodarczych, które były podstawą zapisów w księgach rachunkowych, zgodnie z art. 20 uor;
- poniesione koszty poparto dokumentami księgowymi oraz na wyciągach z rachunków bankowych;
- wysokość kosztów z dokumentów księgowych oraz rachunków bankowych była zgodna z zapisami właściwych kont analitycznych i wartościami określonymi w raportach z wykonania Projektu; wszystkie rozliczone koszty były kwalifikowalne;
- zostały poniesione w okresie realizacji Zadania, tj. od dnia zawarcia Umowy (29 lipca 2022 r.) do 31 grudnia 2023 r. i mieściły się w katalogu wydatków kwalifikowalnych wymienionych w Regulaminie Konkursu w Rozdziale III w punkcie 4 oraz zgodnie z § 2 pkt 5 Umowy były rozliczane w okresach rocznych;
- środki przekazane na realizację Zadania w 2022 r. zostały poniesione i rozliczone w 2022 r. a środki przekazane na jego realizację w 2023 r. zostały poniesione i rozliczone w 2023 r.;
- Realizator i Oferenci nie byli podmiotami uprawnionym do odzyskania podatku VAT i nie odzyskiwali podatku VAT od żadnej pozycji kosztów ujętych w rozliczeniach; wszelkie poniesione koszty ujmowano w kwotach brutto.

(akta kontroli str. 664-666, 789-1038)

Zrealizowane zadania nie były dotowane z innych środków niż wykazane w Umowie i zestawieniu kosztów. Wszystkie poniesione koszty w całości były finansowane ze środków rezerwy Funduszu Pracy przeznaczonych na realizację Projektu. Umowa nie przewidywała wniesienia wkładu własnego.

Zgodnie z regulaminem Konkursu (Część A Rozdział III pkt 1) oraz Umową (§ 4 pkt 1) zobowiązano Realizatora do zwrotu niewykorzystanej części środków oraz zwrotu odsetek bankowych od środków, w podziale na lata 2022 i 2023, zgodnie z terminami określonymi w przepisach ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³³. Realizator dokonał łącznych zwrotów ww. środków do Ministerstwa w rozbiciu na niewykorzystane środki oraz odsetki bankowe. Dokonano następujących zwrotów: 29 grudnia 2022 r. zwrot odsetek bankowych w kwocie 331,5 zł; 20 stycznia 2023 r. zwrot odsetek bankowych w kwocie 46,0 zł; 20 stycznia 2023 r. zwrot niewykorzystanej części środków z 2022 r. w kwocie łącznej 5 165,9 zł (środki niewykorzystane w 2022 r. przez: Miasto w wysokości 2 030,59 zł, Gminę w wysokości 1 693,10 zł oraz PUP w wysokości 1 442,10 zł); 29 grudnia 2023 r. zwrot odsetek bankowych w kwocie 2 033,87 zł; 5 stycznia 2024 r. zwrot odsetek bankowych w kwocie 65,97 zł; 5 lutego 2024 r. zwrot odsetek bankowych w kwocie 0,02 zł; 29 grudnia 2023 r. zwrot niewykorzystanej części środków z 2023 r. w kwocie 32 791,39 zł (środki niewykorzystane w 2023 r. przez Miasto w wysokości 21 411,27 zł, przez Gminę w wysokości 4 608,87 zł oraz PUP w wysokości 6 771,25 zł).

(akta kontroli str. 56-65, 250-254, 710-712)

W trakcie realizacji Zadania Realizator i Oferenci nie pobierali żadnych opłat.

Zgodnie z § 10 ust. 1 Umowy, zobowiązano Realizatora do przedłożenia raportu częściowego do 30 stycznia 2023 r. Przekazany 26 stycznia 2023 r. wg odpowiedniego wzoru, raport częściowy z wykonania Zadania Ministerstwo zatwierdziło³⁴ bez uwag. Termin ustalony w § 10 ust. 2 Umowy zobowiązywał Lidera

³³ Dz. U. z 2023 r., poz. 1270, dalej: ufp.

³⁴ Ponieważ Organizator nie wystąpił do Realizatora – Lidera z wezwaniem do uzupełnienia danych zawartych w raporcie częściowym, zgodnie regulaminem konkursu ofert RMW część B – ewaluacja, pkt 2 oraz z zgodnie z § 3. ust. 2. Umowy „Minister przekaze Realizatorowi środki Funduszu Pracy na realizację zadania w 2023 r.

do złożenia raportu końcowego w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji Zadania, które zakończono 31 grudnia 2023 r. Raport końcowy złożono 29 stycznia 2024 r. Po złożeniu raportu końcowego opiekun Projektu z Ministerstwa poprosił o jego uzupełnienie w częściach I.1 i I.2 w zakresie rozszerzenia opisu zrealizowanych działań. Uzupełniony raport przekazano 26 kwietnia 2024 r.; akceptację rozliczenia końcowego Ministerstwo potwierdziło w piśmie z 8 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 272-283, 661)

1.2. Realizacja obowiązków informacyjnych

Zgodnie z regulaminem Konkursu, Realizator zobowiązany był do stosowania przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych³⁵ oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 20 grudnia 2021 r. zmieniającego ww. rozporządzenie³⁶.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w regulaminie Konkursu (VIII. 4.), Realizator umieścił plakat informacyjny w PUP³⁷ oraz u Oferentów (Miasto³⁸, Gmina³⁹). Plakat informacyjny został również zamieszczony na stronach internetowych Lidera i Oferentów, a także na stronie Starostwa Powiatowego w Ostrzeszowie⁴⁰.

(akta kontroli str. 783-788)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W PUP przestrzegano zasad wykorzystania środków przekazanych na podstawie Umowy na realizację Projektu. Prowadzono wyodrębnioną dokumentację finansowo-księgową i ewidencję księgową Zadania, wyodrębniając w księgach pomocniczych analityczne konta księgowe, na których ewidencjonowano koszty podawane w sprawozdaniach. Wykonano obowiązek informacyjny o zadaniach finansowanych ze środków publicznych.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

w kwocie 835 834,00 zł. Wpłata drugiej transzy nastąpi w terminie 30 dni od dnia akceptacji Raportu Częściowego". W dniu 16 lutego 2023 r. PUP otrzymał drugą transzę w wys. 835 834,00 zł. co było jednoznaczne z zaakceptowaniem raportu częściowego.

³⁵ Dz.U. 2021 poz. 953.

³⁶ Dz.U. 2021 poz. 2506.

³⁷ Korytarz, II piętro miejsce ogólnodostępne dla wszystkich klientów.

³⁸ Tablica informacyjna, parter budynku urzędu, miejsce ogólnodostępne dla wszystkich klientów.

³⁹ Korytarz na parterze oraz na I piętrze budynku, tablica ogłoszeń, miejsce ogólnodostępne dla wszystkich klientów.

⁴⁰<https://ostrzeszow.praca.gov.pl/-/18740617-umowa-na-realizacje-projektu-razem-mozemy-wiecej-podpisana->;
https://www.grabownadprosna.com.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=1&dzialy=1&artykul=5284&akcja=artykul;
https://www.kobyła-gora.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=68&dzialy=68&artykul=4216&akcja=artykul.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Poznań, 23 września 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Zbigniew Truszkowski
specjalista kontroli państwowej
/podpisano elektronicznie/

Dyrektor
z up. dr Zuzanna Kaźmierczak
p.o. Wicedyrektor
/podpisano elektronicznie/